

מסורת הש"ס

(א) [נדכתימ ג' ה' נשמח ארס
תמונה ריש פ' נתן, (ג) ז"ל
רעה, (א) תענית כ"ב;
(ד) [נסהדתי ת. ח' כ"ב קוש;
תוספתא יומא פ"ד];
(ה) תוספתא פ"ב ברכות לא;
(ו) תוספתא פ"ב, (ז) וני
תמונה ריש נתן, (ח) [ענין
ל, (ט) ז"ל חזקן,

תורה אור השלם

1 קטנתי מכל החסדים
ומכל האמת אשר עשית
את עבדך כי במקלי
עברתי את הירדן הזה
ועתה הייתי לשני מקנות:
בראשית לב יא
2 כי תבנה בית ה' ה'
ועשית משקה לגנן ולא
תשים דמים בביתך כי יפל
הגבל ממנה. דברים כב ח
3 אם יש עליך מלאך מליץ
אחד מני אלף להגיד
לאדם ישר: ויהנו ויאמר
פרעה: מרדת שחת
מזאתי כפר.
איוב כג כד-כז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואלו הן
פרקליטין (שעשה למטה)
תלמי' וז"כ פ"א אין זה:
(ב) בא"ד שבוין לתי לז"ד:
(ג) ד"ח דנקי מיתה עומת:

לעני רש"י

בטרו"ר [בטרו"ר א.].
הכאה.
פרטי"ו [פרטי"ו א.].
ארין.
משטי"ר [מישטי"ר].
ארין כלים.

מוסף רש"י

מכנין. ממעטין (ותחתי כו).
שלישה בדיק מיתה.
שאלה נזקק הן בשעת
הסנה שאם ימצא זה אחד
מחס ממות (ברכות לא).

במה מדליקין פרק שני שבת

לב.

עין משפט
נר מצוה

ק"ח א מ"י פ"ב מהל'
רולת וסודות נש
ה' ו' סמ עשין עט ש"ע
י"ד ס' ק"ו סעף ה'
כה"ש:
ק"ח ב מ"י פ"א מהל'
מזכנה פ"א א סמג
עשין י' טו"ש"ע י"ד ס'
ש"ל סעף א:

רבינו חננאל

ראשית קראתי אתכם על
עסקי ראשית הוהרתי
[אתכם], כגון החלה
והתרומה. נשמה שקרובה
נר נתתי בכס על עסקי נר
הוהרתי אתכם, אם אתם
מקיימים אותם מוטב ואם
לאו הריני נוטל נשמתכם.
ולמה בשעת לידה אמר
רבא נפל תורא חרדי סכנינ.
תיפרש תירוס אמרא חד
מחבטא ניהוי, פ"י תרבה
להתרומם השפחה על
ארונה אחת הכאה התייה
עליה, כלומר פעמים רבות
מכבסת ארונה ומקבעת
ארונה את הכל בלבה
והיא משלמת לה הכאה
אחת הכל. וכן רענא מתגרא
רענא רהשתא אבס חוטרא
מילי ואבי [דרין] חושבנא,
אפי' רענא פסח שאין יכול
להרין, ועו ברחות רעה
בשדות כשמיניע בשער
גדרות הצאן כדמתרגמינין
חוטרין דען ובבית הדין
(כו) כדיתגן הכונס צאן
לרין, שם מעלה חשבון
הבריות שכבהו ושם מכה
אותה. בחנות של יין
היה אוחבין באין ושואלין
שילום בעל החנות כדי
שישתו כסו, אבל אם רואין
שנתפס אדם בבית המכס
או בבית המושל ליענש
כל אוחבין ברחתי אין
אחד מהן פונה אליו. לא
יעמוד אדם במקום סכנה
ויאמר עושין לו נס [שמתן]
אין עושין לו נס, ואם
עושין לו מנכין לו מזכותיו
שגאמר קטנתי מכל החסדים
וגו'. לעולם יבקש אדם
רחמים שלא יחלה שאם
יחלה אומרים לו הבא זכות
והיפטר. ת"ר חלה ונטה
למות אומרים לו התורה
שכן דרך כל המומתים
מחרים, אדם יוצא לשוק
יהא דומה כמי [שנתפס]
לסרירוס, חש בראשו דומה
כמי שנתנהו בקולר. עלה
למטה דומה כמי שהעלוהו
לגדרים לידון, אם יש לו
פרקליטין המלמדן עליו
זכות ניצל אם לא לא ניצל.
תשובה ומעשים טובים
הן פרקליטין של אדם,
אפילו תתקצט מלמדן
עליו חובה ואחד מלמד
עליו זכות ניצל, שנאמר לא
יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלף להגיד לאדם ישורו
ויהנו ויאמר פרעה: מרדת
שחת מצאתי כופר. שלשה
בדיק מיתה, כרכני דאמרי
מתות ילדות, [ואמרי] לה
הן דבקי מיתה כ"א דאמר
מתות ילדות, כלומר דבקה
בהו מיתה שלא בעתה.

(א) ע"י עיון ערך כב.

על שקורין לארון הקדש ארנא.
לא ארון שעשה צלאל קאמר
דמסתמא לא היו מוכינים ארון שהיה
לפני כמה שנים שנגנו צצית הראשון
אלה לארון צצית הכנסת אע"ג
דככל דוכתי קרי ליה מיצה דמתן
העובר לפני המיזה היורד לפני המיזה
(ברכות פ"ה דף דג גז) אורי"י אשכחן
נמי דקרי ליה ארון כדאמר תשעה
וארון מנטרפין (שם פ"ז דף דג זא):
מקרא

הנאותא אמי ומרחמי אבב ביוני לא אחי ולא מרחמי וגברי היבא
מיובדקי אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הגשר גשר ותו לא אימא בעין
גשר רב לא עבר במברא דיתוב ביה עכו"ם אמר דילמא מופקיד ליה דינא
עליה ומתפיסנא בהדיה שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר
שטנא בתרי אומי לא שליט ר' ינאי בדיק ועבר ר' ינאי למעמיה דאמר
אלעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו גם שמא אין עושין לו
גם ואם עושין לו גם מנכין לו מזכותיו אמר רבי חנין מאי קראה יקמנתי מכל
החסדים ומכל האמת רבי זירא ביומא דשותא לא נפיק לביני דיקלא אמר ר'
יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה
אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה כי יפול הנופל
ממנו ממנו להביא ראייה תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממנו (ממנו)
ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל אלא
שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ב"מי שחלה ונטה למות
אומרים לו התורה שכן כל המומתין מתורין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו
כמי שנמסר לסרירוס חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנהו בקולר עלה למטה
ונפל יהי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון
אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם
תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדים עליו חובה
ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר אדם ייש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף
להגיד לאדם ישרו ויהנו ויאמר פרעה: מרדת שחת וגו': ר' אליעזר בנו
של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך
לחובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליץ אחד מני אלף: תנו רבנן על
שלוש עבירות נשים מתות יולדות רבי אליעזר אומר נשים מתות יולדות
ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון
הקודש ארנא: תניא ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי
הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית
עם תניא ר' יוסי אומר שלשה דבקי מיתה הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן
שלשה דבקי מיתה גר וחלה והדלקת הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן
תניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה
ונמסרו

ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית
הוהרתי אתכם נשמה שנתתי בכס קרויה נר
על עסקי נר הוהרתי אתכם אם אתם
מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל
נשמתכם וכו"ש בשעת לידתו אמר ר' רבא נפל
תורא חרד לסכינא אביי אמר תפיש תירוס
אמתא בחד מחטרא ליהוי רב חסדיא אמר
שבקיה לרויא דמנפשיה נפיל מר עוקבא
אמר רעיא חגרא ועיוי ריהטן אבב חוטרא
מילי ואבי דרי חושבנא רב פפא אמר אבב
הנאותא אמי ומרחמי אבב ביוני לא אחי ולא מרחמי וגברי היבא
מיובדקי אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הגשר גשר ותו לא אימא בעין
גשר רב לא עבר במברא דיתוב ביה עכו"ם אמר דילמא מופקיד ליה דינא
עליה ומתפיסנא בהדיה שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר
שטנא בתרי אומי לא שליט ר' ינאי בדיק ועבר ר' ינאי למעמיה דאמר
אלעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו גם שמא אין עושין לו
גם ואם עושין לו גם מנכין לו מזכותיו אמר רבי חנין מאי קראה יקמנתי מכל
החסדים ומכל האמת רבי זירא ביומא דשותא לא נפיק לביני דיקלא אמר ר'
יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה
אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה כי יפול הנופל
ממנו ממנו להביא ראייה תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממנו (ממנו)
ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל אלא
שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ב"מי שחלה ונטה למות
אומרים לו התורה שכן כל המומתין מתורין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו
כמי שנמסר לסרירוס חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנהו בקולר עלה למטה
ונפל יהי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון
אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם
תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדים עליו חובה
ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר אדם ייש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף
להגיד לאדם ישרו ויהנו ויאמר פרעה: מרדת שחת וגו': ר' אליעזר בנו
של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך
לחובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליץ אחד מני אלף: תנו רבנן על
שלוש עבירות נשים מתות יולדות רבי אליעזר אומר נשים מתות יולדות
ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון
הקודש ארנא: תניא ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי
הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית
עם תניא ר' יוסי אומר שלשה דבקי מיתה הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן
שלשה דבקי מיתה גר וחלה והדלקת הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן
תניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה
ונמסרו

רואה לזכות: מששה ימי בראשית. דכתיב קורא הדורות מראש (שעיה מה) שנגלו לפניו הדורות ומעשיהם (ו) וקנס פורענותם: שהרי
כשניתנה תורה עדיין לא נפל זה והכתוב קראו נופל: על ידי חייב. זכה זה שלא קיים מצוות מעקה: אומרים. העומדין שם: שכן דרך
כל המומתים מסודין. כדמתן בסנהדרין שכל המתודה יש לו חלק כו' שכן מליצין בעין [וישעין] שאמר לו יהושע כו' צפ' נגמר לדן (סנהדרין דף מד:)
לשוק. מרביים שם מרבות ובעלי דברים נכרים וישראלים: דומה כמו שנמסר לסרירוס. להוליכו לפני השופט: חש צראשו. תשעה בעלמא מיתוס
קל: נהנהו בקולר. הוי טפי משמסר לסרירוס וגרוע מעולה לגדרים שאין דנין שם אלא להריגה ועל סרחון חמור וזריך פרקליטין גדולים:
עלה למטה. שחלה הרבה שזריך לעלות וליפול למשכב: ואלו הן פרקליטין. (ב) שעושה למטה (ג) ראו לז"ד של מעלה תשובה ומעשים טובים: באוסו
מלאך. שמליץ עליו זכות והוא אחד מני אלף ואפילו הוא עלמו מעיד עליו חובה ניצול באתם של זכות שנאמר מליץ אחד מני אלף במליצתו של
מלאך אין אלא אחת מאלף להגיד ישרו ומשמע נמי שהמלאך המליץ הוי אחד מני אלף דהא מלאך כתיב מכלל דהשאר מגידים עליו חובה אלא
מדלא כתיב אם יש עליו מליץ מלאך אחד מני אלף איכא למידרשיה אמלאך ואמליה: יולדות. בשעת לידתן: שלש עבירות. הן דמתניתין:
יולדות. בחורות ואפילו שלא בשעת לידה: רבי אחא אומר. הילדות מתות על עון שמכבסות: ארנא. כך היו קורין מגדלות
שלשה פריע"ו ובלשוננו משטי"ר: בים עם. לשון ציוי שמתקבצין זו הכל: ולארון הקדש ארנא. ואין קורין אותו ארון הקדש: דבקי (ו).
עונות שבדוקין אותן בהן בשעת סכנה כרבנן דאמרי יולדות: דבקי. שמדבקיין ומקריבין מיתה לפני זמנה כר' אלעזר דמני ילדות:

(א) ע"י עיון ערך כב.

ונמסרו